

Wyrok z d 26 listopada 1997 r.

II UKN 351/97

Przy ustalaniu prawa do renty inwalidzkiej na podstawie wniosku złożonego po dniu 15 listopada 1991 r., to jest po wejściu w życie ustawy z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. Nr 104, poz. 450 ze zm.), warunkiem zastosowania przepisów dotychczasowych (liczenia okresów zatrudnienia i okresów równorzędnych) jest spełnienie łącznie wszystkich kryteriów wymaganych do przyznania świadczenia przed dniem wejścia w życie tej ustawy.

Przewodniczący SSN: Barbara Wagner, Sędziowie SN: Roman Kuczyński, Teresa Romer (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 26 listopada 1997 r. sprawy z wniosku Bożeny T. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w Z. o rentę inwalidzką, na skutek kasacji wnioskodawczynie od wyroku Sądu Apelacyjnego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach z dnia 6 lutego 1997 r. [...]

o d d a l i ł kasację.

U z a s a d n i e n i e

Sąd Apelacyjny w Katowicach wyrokiem z dnia 6 lutego 1997 r. oddalił apelację Bożeny T. od wyroku Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach z dnia 14 listopada 1996 r. Wyrokiem tym oddalone zostało odwołanie wnioskodawczynie od decyzji organu rentowego w Z., odmawiającej jej przyznania prawa do renty inwalidzkiej, gdyż w ostatnim 10-cio leciu przed złożeniem wniosku o rentę nie udowodniła wymaganego stażu pracy.

Sąd Apelacyjny uznał za niewadliwe ustalenia Sądu Wojewódzkiego, który na podstawie opinii lekarzy sądowych przyjął, że w ciągu 10-ciu ostatnich lat poprze-

dzających datę powstania inwalidztwa wnioskodawczynie udowodniła jedynie 2 lata 6 miesięcy 16 dni okresów składkowych (od 29 kwietnia 1989 r. do 27 lipca 1991 r. i od 28 lipca 1991 r. do 14 listopada 1991 r.). Okresy te mogą być uzupełnione o 1/3 okresów nieskładkowych, tj. o 10 miesięcy, co nie daje wymaganych 5-ciu lat.

W kasacji pełnomocnik wnioskodawczynie zarzucił wyrokowi Sądu Apelacyjnego naruszenie prawa materialnego - art. 1, 32, 33 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 40, poz. 267 ze zm.) i wniósł o uchylenie tego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w Katowicach. Kasacja opiera się na tym, że skoro wnioskodawczynie posiadała wymagany okres zatrudnienia przed wejściem w życie ustawy z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 104, poz. 450 ze zm.), brak było podstaw prawnych do zastosowania, przy ustalaniu stażu pracy wymaganego do renty inwalidzkiej, pojęć "okresy składkowe", "okresy nieskładkowe". Skoro przed wejściem w życie przepisów wprowadzających ten podział, wnioskodawczynie spełniała kryterium okresu zatrudnienia w myśl obowiązujących wówczas przepisów powinna otrzymać rentę inwalidzką.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje:

Bożena T. złożyła wniosek o rentę inwalidzką 6 sierpnia 1992 r., a więc pod rządami ustawy z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent... (Dz. U. Nr 104, poz. 450 ze zm.). Z niekwestionowanych ustaleń Sądów obu instancji, znajdujących także potwierdzenie w aktach rentowych wynika, że wnioskodawczynie do dnia 21 lipca 1992 r. pobierała świadczenie rehabilitacyjne. Warunkiem pobierania tego świadczenia jest brak inwalidztwa. Początkowo organ rentowy odmówił przyznania renty ze względu na brak inwalidztwa. Wnioskodawczynie podjęła zatrudnienie od 1 kwietnia do 3 sierpnia 1993 r. Kolejny wniosek o rentę inwalidzką został złożony 19 października 1995 r. i rozstrzygnięcie tego wniosku stało się przedmiotem sporu. Decyzją z dnia 26 kwietnia 1996 r. organ rentowy odmówił wnioskodawczynie przyznania renty inwalidzkiej ze względu na to, że w okresie ostatnich 10-ciu lat przed złożeniem wniosku nie wykazała pięciu lat okresów składkowych i nie-

składkowych.

Na podstawie opinii biegłych lekarzy Sąd Wojewódzki ustalił, że inwalidztwo wnioskodawczynie w trzeciej grupie inwalidów istnieje od 1992 r. W okresie tym nie wykazała wymaganych 5 lat okresów składkowych i nieskładkowych.

Prawo do renty inwalidzkiej jest uzależnione od wystąpienia trzech przesłanek: zaliczenia do jednej z grup inwalidów, posiadania wymaganego stażu pracy i relacji czasowej pomiędzy upływem okresów składkowych a datą powstania inwalidztwa (art. 32 pkt 3 ustawy z 14 grudnia 1982 r. o z.e.p.). Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 października 1991 r., która weszła w życie z dniem 15 listopada 1991 r. i od tej daty ma zastosowanie także do ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin, przy ustalaniu prawa i wysokości świadczeń uwzględnia się wymienione w tym przepisie okresy składkowe.

Zgodnie z art. 4 ustawy z dnia 17 października 1991 r. przy ustalaniu prawa i wysokości świadczeń oprócz okresów składkowych, o których mowa w art. 2 uwzględnia się także "okresy nieskładkowe". Do okresów nieskładkowych należy między innymi okres pobierania świadczenia rehabilitacyjnego. Według art. 4 ust. 2, tej ustawy przy ustalaniu prawa i wysokości świadczeń okresy nieskładkowe uwzględnia się w rozmiarze nie przekraczającym jednej trzeciej uwzględnionych okresów składkowych. Ta właśnie zasada stała się podstawą odmówienia wnioskodawczynie prawa do renty inwalidzkiej.

Niewątpliwie wprowadzenie ograniczenia uwzględniania okresów nieskładkowych do 1/3 okresów składkowych pogorszyło sytuację prawną niektórych osób. Należy do nich wnioskodawczynie. Kasacja jednak nie jest uzasadniona. Zgodnie z art. 45 ust. 1 ustawy z dnia 17 października 1991 r. przepisy ustaw i dekretów, w tym ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o z.e.p., stosuje się od dnia wejścia w życie ustawy rewaloryzacyjnej, o ile nie są sprzeczne z jej postanowieniami. Tym samym stosowanie przy ustalaniu prawa do renty pojęć "okresy zatrudnienia" i "okresy równorzędne", o których mowa w art. 33 ustawy o z.e.p., stało się od 1 listopada 1991 r. (od dnia wejścia w życie ustawy o rewaloryzacji...) niedopuszczalne. Do wnioskodawczynie nie ma też zastosowania art. 26 ust. 2 ustawy rewaloryzacyjnej. Zgodnie z art. 26 ust. 1 pkt 1 przepisy ustawy stosuje się do wniosków o świadczenia, zgłoszonych począwszy od dnia wejścia w życie ustawy rewaloryzacyjnej. Na mocy tego przepisu

prawo Bożeny T. do renty inwalidzkiej jest rozpatrywane na podstawie przepisów ustawy rewaloryzacyjnej.

Wspomniany art. 26 ust. 2 przewiduje wyjątek od zasady wyrażonej w ust. 1, a mianowicie pozwala na stosowanie przy ustalaniu warunków do emerytury lub renty między innymi przepisów ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o z.e.p., pod warunkiem jednak, że osoby, które nie zgłosiły wprawdzie wniosku o emeryturę lub rentę przed 1 listopada 1991 r., spełniły przed tą datą łącznie warunki wymagane do nabycia emerytury lub renty.

Z materiału dowodowego sprawy wynika, że wnioskodawczynie nie spełniła przed dniem 15 listopada 1991 r. wszystkich warunków wymaganych łącznie do przyznania renty inwalidzkiej - stała się inwalidą w roku 1992, a więc już po wejściu w życie ustawy z 17 października 1991 r.

Warunkiem zastosowania przepisów dotychczasowych w przypadku wnioskodawczynie mogłoby być łącznie spełnienie przez nią wszystkich warunków wymaganych do przyznania renty inwalidzkiej przed 15 listopada 1991 r.: posiadanie okresów zatrudnienia w rozumieniu art. 33 ustawy o z.e.p., zaliczenie do jednej z grup inwalidów i powstanie inwalidztwa w ciągu 18 miesięcy od ustania zatrudnienia. Jest poza sporem, że wszystkich tych warunków łącznie wnioskodawczynie w przewidzianym przez art. 26 ust. 2 ustawy rewaloryzacyjnej terminie nie spełniła. Kasacja oparta jedynie na tym, że okresy jej pracy odpowiadały kryterium okresu zatrudnienia, w myśl obowiązujących przepisów nie zasługuje na uwzględnienie.

Dlatego też na mocy art. 393¹² KPC Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

=====